

Radio Europa Liberă, despre urmașul lui Ceaușescu

La 2 februarie 1989, Radio Free Europe Research - secția de cercetare de la Radio Europa Liberă - a înaintat conducerii americane un raport pe tema succesiunii lui Ceaușescu. Raportul este semnat de Michael Shafir, șeful secției, prin bunăvoința căruia vi-l prezentăm acum.

Din raportul întocmit de către cercetătorii postului de radio din München după profesioniștii și îndelungi monitorizări ale cercului puterii din București, reiese că, prin comparație cu celelalte „țări frățesti” din Europa, situația din România era atipică. Reținem din extrem de interesanta analiză pentru evenimentele ce-au urmat că ipoteza succesiunii Eleni Ceaușescu a fost avansată pe fondul aniversărilor cuplului Ceaușescu din 1989. Raportul, destinat oficialităților și serviciilor speciale americane, estimează oficializarea poziției de secundă la cămașa României a Eleni Ceaușescu la Congresul al XIV-lea al PCR.

Remarcăm totodată proeminența lui Emil Bobu și Constantin Olteanu, și ei crediți de către analist cu potențialitatea unor roluri politice neîncercate.

Elena Ceaușescu, perspective de succesiune politică

Celebrarea zilei de naștere a Eleni Ceaușescu în 1989 poate confirma ipoteze anterioare, cum că și-ar putea pregăti terenul pentru a-i urma la putere soțului ei. Este puțin probabil totuși că va avea succes.

La 7 ianuarie 1979 presa română aniversa, pentru prima oară, ziua de naștere a soției președintelui, Eleni Ceaușescu. La început neobișnuit în cadrul normelor ritualului comunist, aniversarea a devenit ulterior o trăsătură caracteristică a sistemului politic românesc și o constantă în ultimii ani.

Anul acesta, festivitățile au prezentat toate elementele asociate cultului personalității Ceaușeștilor; iar acoperirea mediatică extinsă nu a surprins deloc. Chiar și cei mai fini observatori vestici ai României - să nu mai vorbim de însăși populația țării -, au putut evita grea senzația unui déjà-vu legat de aceste evenimente. Într-adevăr, ascultarea termi-

Pe lângă jurnaliștii de la Europa Liberă, Elena Ceaușescu era cea mai probabilă succesoră al „conducătorului iubit” AGERPRES

nologiei ridicole din descrierea pretinselor merite ale Eleni și ale lui Nicolae Ceaușescu - cândva un hobby favorit al observatorilor -, a încetat de mult să fie altceva decât o experiență neinteresantă. O anumită saturație s-a instalat în jocul surprinderii diferenței dintre „activitățile creatoare” și a fi „un simbol strălucit al spiritului național” (pentru a aminti doar două dintre numeroasele descrieri similare ale personalității Eleni Ceaușescu utilizate anul acesta); nici o diferență între ele, nici măcar pentru cel mai isteț partizan în abordarea kreninologiei a polițierilor comuniste.

Și totuși - având în vedere restalinizarea idiosincronică a sistemului politic român - tehnicele de investigație kreninologice sunt mai greu de respins în cazul României decât în

celelalte țări est-europene. Întâi de toate, din cauza secretului care le înconjoară; iar construirea și păstrarea puterii pot fi rar cercetate altfel decât prin mecanismul, pe drept socotit limitat, al perspectivei kreninologice. Sărbătorirea zilei Eleni Ceaușescu în 1989 pare să confirme indiciile anterioare că soția președintelui și-ar pregăti terenul pentru a-i succeda soțului ei.

Celălalt unic erou al Republicii

Conform unui decret semnat de președintele Ceaușescu și publicat în ziarul partidului, Scînteia, de la 8 ianuarie, Eleni Ceaușescu i s-a conferit distincția supremă Erou al Republicii Socialiste România. Este pentru

a doua oară când Elena Ceaușescu primește acest ordin, prima dată întâmplându-se în mai 1988, cu ocazia celei de-a șaptezecă aniversări a partidului. Totuși, pe atunci, Elena Ceaușescu trebuia să-și împartă momentul de glorie cu soțul care-a primit aceeași distincție din partea Comitetului Executiv al PCR și Consiliului de Stat. De data aceasta luminile rampei erau doar pentru ea, pentru că, la 7 ianuarie 1989, Elena Ceaușescu a împlinit 70 de ani. În vreme ce Nicolae Ceaușescu este cu mult în avansul soției - fiind, fapt important, ales Erou al Republicii de nu mai puțin de patru ori -, cu excepția celor doi, nimeni nu s-a mai bucurat de această onoare.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL ZILEI

A început „Luna cărții la sate”! Continuă chemările la întrecerea socialistă simultan cu raportarea realizărilor. Cu ce se laudă România la capitolul înarmare?

Chemări la întrecerea socialistă

Reiese din lectura presei că românii ar munci de dragul prestigiului

de frunză și fără salarii. Printre alte campanii ale anotimpului e și aceea a lansării chemărilor la întrecerea socialistă în muncă. Un text, conceput în numele unei întreprinderi eficiente, prin care cifrele de plan depășite de aceea, devin reperate celorlalți din branșă. „Se cheamă” și îndeamnă astfel între ei minierii, sticlarii, chimiștii, petroliștii. Întreprinderea minieră Lu-

poaia (Gorj) către toate unitățile de extracție a cărbunelui din țară; Șcheia de producție Videle (Teleorman), către toate schelele de producție petroliferă și gaze naturale; Întreprinderea „Laminorul de Tablă” Galați către toate întreprinderile din metalurgia fieroasă și de prelucrări metalurgice.

(Continuare în pag. a II-a)

MILITIA, INIMA DE FOC A POPORULUI CARE BATE PENTRU PARTID

Propaganda oficială se zbate, acum două decenii, să ne convingă că Militia este un organ al puterii de stat al cărui unic tel în viață este să ne apere pe noi toți, adică poporul muncitor aflat pe drumul ireversibil al făturii societății socialiste multilateral dezvoltate. Sau „multilateral demolate” cum se șoptea pe la colțuri. De cine să ne apere? Păi, de dușmani, bineînțeles. Pe ascuns și doar printre prietenii de încredere se mai spunea

însă și că „Militia este inima de foc a poporului care bate, bate cu spor pentru Partid”. De fapt, oricât de reală ar fi fost această butadă, ea reflecta doar un adevăr parțial. Existau foarte mulți militieni care nu-i băteau pe amărății de civili pentru că așa le-ar fi ordonat șefii. Nu! Băteau pentru că atâtă îi ducea pe ei mintea. Și nu erau puțini. Ei erau cei despre care se spunea că au pe creier o singură circumvoluțiune. Care și aceea era, de

fapt, doar urma bătătorită rămasă de pe urma caschetei. Uneori, asemenea fiare ajungeau să facă și moarte de om. Situație limită în urma căreia „organul” era trimis pe mâna justiției militare. În astfel de cazuri cercetarea penală și procesul se derulau „la secret”, iar noi nu aflăm aproape niciodată că un milițian ucigaș a fost condamnat la ani grei de pușcărie.

(Continuare în pag. a III-a)

CALENDAR

2 februarie (joi)
Soarele a răsărit la 7:33, a apus la 17:26
Luna a răsărit la 4:42, a apus la 12:45
Sărbătoare creștină:
Întâmpinarea Domnului; Sfinții Mucenici Iordan și Gavriil

S-a întâmplat la 2 februarie 1989

● Erich Honecker, secretar-general al CC al PSUG, președintele Consiliului de Stat al RD germane, l-a primit, la Berlin, pe Ciodomiro Almeida, secretar-general al Partidului Socialist din Chile, cu care a avut un schimb de perspective privind evoluția situației internaționale, colaborarea dintre cele două partide și sarcinile lor din viitor.

● Președintele Nicaragueli, Daniel Ortega, a anunțat un program de măsuri economice antiinflaționiste menit să conducă la însănoșirea economiei naționale și continuarea căii socialiste de dezvoltare a țării. El a subliniat că măsurile au fost elaborate în strânsă corelație cu realitățile concrete din țară și cu starea conjuncturii economice, sociale și politice din America Centrală.

● Poliția columbiană a descoperit, la sfârșitul săptămânii trecute, 104 piste clandestine de aterizare, folosite de traficanții de stupefiante, și a distrus 10 laboratoare în care se prelucrau zilnic 6.000 de kilograme de cocaină. Se apreciază că traficanții au făcut investiții în instalațiile distruse de Poliție în valoare de peste două milioane de dolari. În cursul anului trecut, Poliția columbiană a distrus un număr însemnat de plantații de coca, 826 de laboratoare și 72 de piste clandestine de aterizare, proprietate ale mafiei drogurilor.
Ramona VINTILĂ

JURNALUL OMULUI SIMPLU

„Scurt - nu ai tichet, nu ai pâine”

Dășoara este un sat de munte, pitit printre dealuri pline de păduri, păduri vechi, leagăn și adăpost de haiduci. Poterile umblau după ei, dar nu-i dăbuiau niciodată. Furau de prin sate fete și neveste tinere, le aduceau aici în mijlocul codrilor noaptea, ca să nu vadă pe unde merg și de unde nu mai plecau niciodată. Acolo în pădure începeau să facă case și acare-turi, să facă copii, să crească vite, să facă negoț. Așa au trecut anii. În acest timp au înălțat o biserică, au făcut o școală, un cămin cultural, iar după mulți ani au fost nevoiți să facă și la ei în sat un CAP.

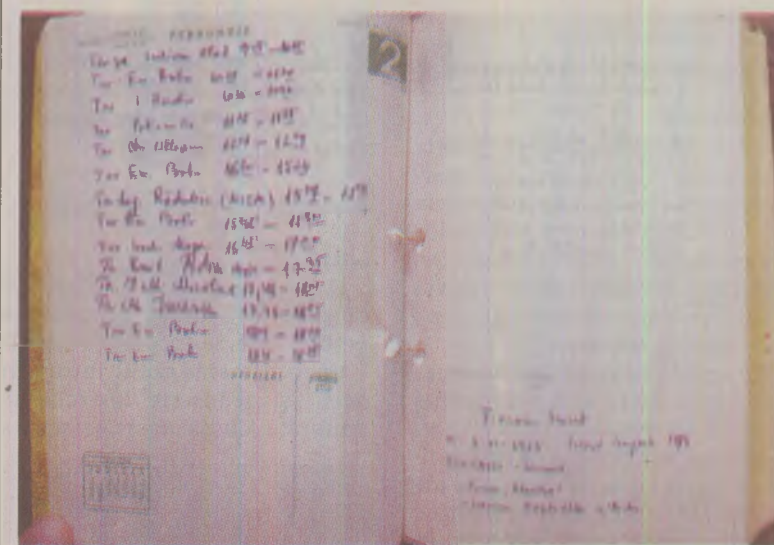
Era în 2 februarie 1989. O zi mohorâtă, cețoasă, cu o temperatură de peste 6 grade Celsius. Dintr-odată, toată zăpada a dispărut de pe câmp. Gospodarii au început să ducă pe câmp gunoii de la vite, adunat de peste iarnă. Alții se tocmeșc între ei,

programându-și rândul la cazan pentru a-și face țuca. Un dangăt de clopot vestește în tot satul că, undeva, în sat, a murit un om.

Să fi fost ora 10:00 - 10:00 și ceva, când s-a auzit pe străzi melodia cunoscută de toți, cântată de Bățan la clarinet, tocmit special de Primărie să vestească pe tot omul despre poruncile stăpânirii. Oamenii își lăsau treburile de prin gospodării, apoi a lehamite apărâu pe la porți bombănind, răsucindu-și câte o țigară, iar femeile apărâu aranjându-și discret broboade pe cap, în așteptarea vestilor. După ce cânta cunoscuta melodie „Mărioara de la munte” la clarinet, numai prima strofă, Bățan începu: „Toată lumea să meargă la Sfat, cu boletinele și tichetele, că se dau alte tichete și se fac noi contracte!”

(Continuare în pag. a II-a)

Agenda Eleni Ceaușescu

Primul la raport - generalul Vlad (9:55 - 10:15). Noutățile, indiferent, cum ar fi fost prezentate, n-aveau cum fi liniștitoare. Șeful Securității statului își prezentase în scris, fără îndoială, raportul privind arestarea diplomatului Răceanu și rezultatele anchetei preliminare după anunțarea „fugii” lui Liviu Turcu. Le raportase, după obicei, întâi lui Nicolae Ceaușescu. Apoi, în virtutea rolului de filtru al motivelor de enervare și supărare pentru Tovarășul, asumat de câțiva ani încoace de către Elena Ceaușescu, fusese Vlad chemat și la Cabinetul 2.

Dacă „ai noștri trădau cauza”, de peste hotare veneau vesti și mai proaste. 15.000 de emigranți maghiari din Canada trimiseseră scrisori de reclamație împotriva României Secretariatului Conferinței pentru Securitate și Cooperare de la Viena. În Capitala unei țări frățesti - la Varșovia - se striga „Jos Ceaușescu!”. Iar Ambasada

Frânței la București trimitea mereu emisari la Cluj să ia legătura cu Doina Cornea sub pretextul că fîca acesteia e cetățean francez.

Poate că Elena Ceaușescu fusese de față și la raportul făcut de generalul Vlad secretarului general. Căci mai mult decât cu șeful Securității au durat întrevederile din cabinetul ei cu Emil Bobu și Ion Radu. Jumătatea de ceas cu Poliana Cristescu (11:25 - 11:55) va fi reconfortat-o. Un ultim vizitator - generalul Constantin Olteanu, secretar al CC - și pauza de masă.

Până la 18:25, începând cu Emil Bobu se succedă apoi la Cabinetul 2: Eugeniu Rădulescu (ce urmează a fi avansat peste câteva zile de la funcția de adjunct în cea de ministru al Industriei Construcțiilor de Mașini); Emil Bobu (de patru ori); Ioachim Moga (prim-secretar la Cluj); I.M. Nicolae și Maria Ionescu (adevăratul manager și specialist de la ICECHIM).

Lavinia BETEA

RECENSĂMÂNTUL ANIMALELOR

La sfârșitul lui ianuarie 1989, mai bine de o săptămână, în toată țara s-a efectuat ultimul recensământ al animalelor din perioada comunistă. Acțiunea, pregătită și popularizată din vreme, a debutat la 20 și s-a terminat nouă zile mai târziu, la 29 ianuarie. Număratoarea se voia o sursă de informații despre efectivele de animale din țara noastră. În realitate, a fost o altă ocazie de a oferi o imagine îngroșată a realității.

Recensământul era organizat de Direcția Centrală de Statistică (DCS). Aceasta era însărcinată cu planificarea, logistică și cu instruirea recenziților - persoane abilitate să constate câte animale viețuiau în gospodăriile țărănilor, care culegeau date operative. DCS centraliza datele finale și distribuia rezultatele celor interesați. Ministerul Agriculturii îi oferea sprijin în aceste etape.

Pregătirile au început cu mult timp înainte. A fost organizată o acțiune de popularizare, decretul referitor la această acțiune fiind publicat în presa centrală și locală încă de la începutul lui ianuarie. Despre el s-a vorbit la radio și televiziune, în adunări cetățenești, pentru că toți cetățenii să cunoască importanța recensământului, obligațiile de a declara corect numărul de animale deținut și de a înlesni numărarea lor la fața locului de către recenziți.

Recenziții de sector era persoana însărcinată să viziteze fiecare gospodărie din raza sectorului său de activitate pentru a număra animalele, să completeze formulare și să elibereze

Situația zootehniei în anul 1989

Categoria	Cifre oficiale	Cifre reale
bovine	7.226	6.416,1
vaci și junici	2.968,2	2.758,2
porcine	15.378,9	14.350,5
scroafe și scrofițe	2.023,9	1.098,5 (scroafe de prăsilă)
ovine și caprine	20.043,9	17.287
oi, mioare și capre	11.108,9	10.646,3
cabaline	702,3	702,3**
iepure de casă	2.519,8	nu avem informații
păsări	138.483,6	127.561,3
familii de albine	1.418,4	1.418,4**

*toate cifrele sunt exprimate în mii de capete
** indicatori raportați corect

o adeverință sub semnătură proprie despre veridicitatea celor găsite în gospodărie. Aceștia proveneau din rândul cadrelor Ministerului Agriculturii: medici veterinari, ingineri zootehnici, tehnicieni etc. Și profesorii erau obligați să fie recenziți. Munca nu le era remunerată, ci intra în cadrul obligațiilor de serviciu.

Nu un vițel, ci doi viței

Despre veridicitatea statisticilor și raportărilor întocmite înainte de 1989 se îndoiește toată lumea. Dar cifrele reale, umflăte, zice-se, pentru ochii lui Ceaușescu, nu prea se cunosc. Recensământul animalelor din ianuarie 1989 este un caz fericit. Institutul Național de Statistică (INS) a cerut după '89 celor care au întocmit rapoarte la ultimul recensământ din comunism să transmită datele reale, așa cum au fost consemnate în

teren, fără diverse intervenții sau presiuni. Au circulat și bancuri pe această temă: „O țărăncă se duce la primar: Mi-a făcut vaca un vițel, zice femeia. Nu, o să zici că ți-a făcut doi viței! Primarul duce la comitetul județean de partid raportul. Tovarășe primar, nu doi viței, patru!” îi spun membrii biroului.

S-au analizat principalii indicatori înainte de '89 în agricultură: forța de muncă, fondul funciar și efectivele de animale. Compararea datelor a relevat diferențele. Raportul DCS publicat în '89 este urmat de cifrele recalculate ulterior de INS și publicate în „Agricultura României 1938-1990”. Un alt fapt inedit este că anuarele publicate înainte de '89 își subțiau din ce în ce mai mult volumul, pentru că indicatorii „proști”, slabi, erau pur și simplu scoși din documentul oficial.

Costin ANGHEL
Mihai ȘTIRBU

CRONICA NEAGRĂ

Cum i-a răpit Rășpoa viața și banii lui Popa

Atâta ticăloșie nu mai întâlniseră de mult judecătoria Sorin Moisescu și Sever-Gabriel Bomboș când au dat sentința 35/1989, de condamnare a lui Cristinel Rășpoa la 25 de ani de pușcărie, și de bună seamă că le va fi părut rău că nu l-au condamnat la moarte, că monștrii ăștia trebuie uciși de mici, însă la sfârșitul anilor '80 nu prea mai erau la modă condamnările la moarte, din motive pe care așteptăm să ni le explice vreodată cineva.

Să începem cu sfârșitul. Anunț în România Liberă, 22 aprilie 1988: „Vând

videocasetofon marca ITT, cumpăr autoturism marca Olteic”. Cristinel Rășpoa era un cititor devotat. Al anunturilor publicitare. Ele îi relatau mersul pieței, ele îi indicau victimele. Cristinel evalua marfa după ambalaj: vrea să vândă video, asta înseamnă că-l are, vrea să cumpere Olteic, asta înseamnă că are lovele peșin, că doar pe atunci nu se cumpărau mașinile în leasing; mai stă și-n Cosmonautilor, va să zică s-ar putea să aibă și altele pe lângă bani și video.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALE PERSONALE

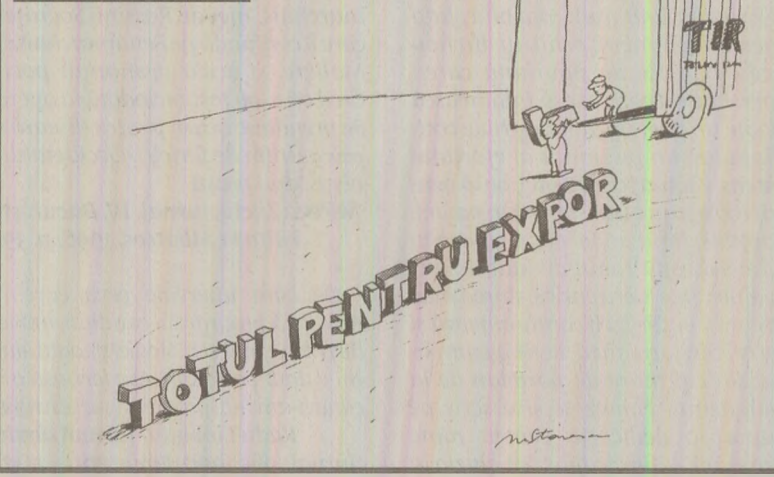
2 FEBRUARIE

René resimte o angoasă teribilă, spune mereu că totul e înghețat pentru el. Simte ceva neclar în apropierea lui, ca și cum ambarcațiunea noastră, eforturile noastre de a lua în piept valurile, totul se va sfărâma într-o zi. Altădată avea forța de a trece peste obstacole printr-un curaj admirabil, acum e obosit chiar când soarele apare la orizont cu luciri de iluzii noi. Cuvintele je suis au bout de mon rouleau sunt mereu în gura lui ca în memento pentru inima mea care aude. Se pare că nici iubirea și nici devoțiunea nu sunt de ajuns, ca și cum omul de acțiune trebuie să sfârșească neapărat dezamăgit. Visul meu de azi-noapte m-a zguduit: dădeam naștere

multor pești, care fuseseră concepuți cu diversități Locuim într-o altă casă cu un bazin cu apă albastră-verzuie, imens. Acolo erau mulți străini care mă înconjurau cu un interes ciudat, paturile noastre erau aranjate altfel, eram stăpâna acestei case în care totul îmi era străin. Cu toată neliniștea resimțită, am început să scriu la nucele mele, ca un exercițiu de lungă concentrare, o meditație laică. Am intrat din nou în limba interioară, acolo unde se află toate timpurile, tot ce a fost, este și va fi, acolo sunt și morții mei vii, mai vii ca niciodată. Am constatat cu stupefație că totul e intact: nimic n-a dispărut, colorându-se în nuanțe și mai puternice, totul amestecat în voci originale care dau limbii mele interioare nuanțele pentru a exprima cât de cât ce trebuie exprimat.

(Continuare în pag. a II-a)

CARICATURA ZILEI

ARTICOLUL ZILEI

Permanenta învățătură

De prin decembrie până la sfârșitul lunii februarie, în fiecare săptămână, vinerea după-amiază este hotărâtă a fi aici, la Cooperativa Agricolă de Producție din Vărăști, județul Giurgiu, zi de învățătură, zi în care se desfășoară cercurile de pregătire profesională a cooperabililor din cadrul învățământului agrozootehnic de masă. Și fiindcă unitatea este specializată și recunoscută ca mare producătoare de legume, am participat la cercul legumicol. În sală, prima sosită era chiar șefa fermei legumicole, ingineră Didina Cristescu. Președinta cooperativei agricole, ingineră Elena Camă, mă asigură că de zecă ani, de când ferma de legume este condusă de Didina Cristescu, cercul legumicol este poate cel mai serios organizat, cu „elevii” cei mai conștiințioși, prezenți la fiecare lecție, iar lecțiile, după părerea sa, sunt de un înalt profesionalism. Ingerina Didina Cristescu, legumicultoare cu mulți ani de experiență, vreo treizeci, a considerat întotdeauna că tot ce se cunoaște în domeniul legumiculturii, fie din lucrări de specialitate, din experiența altor legumicultori sau din propria experiență, trebuie cunoscut, discutat cu cooperabilii, aplicat în practică, totul în scopul obținerii unor producții mari la toate legumele, fie ele tomate, ardei sau vinete, sau rădăcinoase, ca morcovii, țelină sau primăvăratecele și atât de așteptate verdeturi. Este cunoscută precizarea locuitorilor din Vărăști în cultivarea legumelor fie în cooperativă, fie în grădini și curți. Dar în acest an, ferma legumicolă a cooperativei trebuie să producă o cantitate de peste 3.500 tone de legume, și deci oamenii trebuie să chibzuiească bine ce au de făcut, să cunoască în amănunt tehnologia fiecărei culturi. În plus, o cantitate mare de legume, cam 70 la sută din producție, merge la export, și deci producțiile trebuie să fie nu numai bogate, dar și de foarte bună calitate. În anul trecut s-au obținut aproape 3.000 tone de legume, cu producții la hectar care

Grija pentru integritatea răsadurilor, prioritară AGERPPRES

le dau dreptul să aspire la titlul de „Erou al Noii Revoluții Agrare”. Este, spune șefa fermei, ingineră Didina Cristescu, o ambiție împlinită, este o dovadă a hărniciei, priceperii, costinciozității manifestate permanent în cadrul fermei, factori ce au contribuit la obținerea rezultatelor bune, chiar foarte bune. „Dar nici în acest an, legumicultorii din Vărăști nu vor cobori stăcheta”, zice președinta Elena Camă. „Dimpotrivă. Sarcinile mari pe care le avem ne mobilizează și mai mult, și acum, în perioada iernii, învățăm, chibzuim, hotărâm ce avem de făcut. De fapt este, cred eu, o permanentă stare de învățătură, fiindcă învățăm și când muncim, mereu apărând lucruri noi.”

Lecția la care am participat, alături de cooperabilii, a avut ca temă producerea răsadurilor. Pregătirea cu multe amănunte, cu pricepere explicată tehnologia răsadurilor – aici se produc anual peste 9 milioane de fire de răsad –, exemplificări făcute în fața plantelor și graficelor, lecția a fost ascultată cu deosebită atenție. S-au

incins apoi confruntări de păreri și idei, s-a vorbit despre experiențe proprii. Pe fiecare îl interesa câte ceva, fiindcă fiecare dorește ca și din curtea sa să obțină legume cât mai timpurii. Florica Docu, Maria Galea, Viorela Temelcea, Floarea Nedelcu au cerut multe amănunte despre repicatul verzei și semănatul tomatelor timpurii în sera înmulțitor, lucrări care se fac în această lună. De altfel, am aflat că ele se înscriu printre cele mai experimentate legumicultoare, având cele mai frumoase și roditoare grădini, de unde contractează cu statul importante cantități de legume. S-a discutat mult despre amestecurile de pământ, despre densitate, despre grija cu care trebuie supravegheate zi de zi răsadurile. Lecția s-a dovedit, prin participarea cursanților, a fi un util schimb de experiență, deoarece fiecare a avut de învățat câte ceva de la ceilalți, iar toți laolaltă și-au exprimat hotărârea de a realiza în acest an producții chiar mai mari decât în anul trecut.

Ina STRĂUȚ
Femeia, nr. 2/1989

JURNALUL OMULUI SIMPLU

„Scurt – nu ai tichet, nu ai pâine”

(Urmare din pag. 1)

Caramba!”. Caramba este cuvântul inventat de el, auzit nu se știe de unde, care suplinește la el expresia „și cu asta basta” sau „atât am avut de spus”.

M-am dus și eu la Sfat. De fapt, aici a fost cândva Primăria. Până acum câțiva ani, în acest local a funcționat sediul CAP-ului. Dar, de când CAP-ul din Dăisoara s-a unificat cu cel din Ungra, localul a rămas al nimănui. De fapt, aici nu s-a clintit nimic. În prima cameră – două mese mari, zise „birotouri” și o sobă de teracotă, în a doua cameră – patru „birotouri”, o sobă de teracotă și un telefon, la care vorbește cine vrea – dar nu plătește nimeni nimic. Pe pereți atârna aceeași poză – știți voi care – înconjurată de grafice și lozinci, demult necurate de pânze de păianjen. Azi în prima sală la cele două „birotouri” stă primarul și ajutorul său. După ce te caută pe un tabel, îți dă tichetul de pâine și tichetul de alimente. Ajutorul primarului face contracte cu toți care primesc tichete, fie că sunt români sau țigani.

Obligatoriu, ai, n-ai, dai: 200 ouă, 10 kilograme carne de pasăre, 30 kilograme carne de oaie, contract pentru un tăuș, mie, iezi, lână, brânză, miere etc. Mie mi-a dat tichetul de alimente, punându-mă să semnez un contract pentru: 200 ouă, 10 kg de carne de pasăre și vreo 10 kg de carne de iepure.

Nu ai tichet, nu ai pâine. Scurt. Nu ai tichet, nu ai zahăr. Rația este pe lună. Pâinea este și ea cartelată. Pentru două persoane se dau patru pâini pentru patru zile. Trei zile mămăligă, dacă ai mălai. Mălai nu se dă. Se cumpără porumb cu ferdela, cam 16 kg. Te duci la moară cu el și-l macini, acolo îți ia uium, așa din ochi și duci acasă cam 12 kg de mălai cu țărțe. Dacă vrei să faci pâine, atunci cumpări grâu cu ferdela, macini grăul, dar nu la Rupea la gară, că așa-s „oți”, îți fură nula. Te duci la Homorod. Acolo, dai lese făina fain, frumos, tocmai bună pentru cozonaci și lipii.

Dar să ne întoarcem la tichete. După ce am luat tichetul, m-am dus la „Bolta” să iau pâine. Pe mine mă cunoaște badea Gheorghe și nana

Rely, mie îmi dă și fără tichet, că știu că am, dar la țărani nu le dă pâine nici de leac. Mai ales azi, când se distribuie tichetele.

Azi, ca să iei o pâine trebuie să duci sau sunt slabe ori sunt ologae, toate poposesc pe cântarul cooperativei. Se plătește 14 lei/kg, „în viu”, după care, pasărea este dusă dincolo în magazine, unde va sta pe hrana gestionarului până va sosi o mașină care va ridica marfa și o va duce nu se știe unde.

Banii pentru pasăre nu-i vezi. Îți alegi din ochi ceva de pe rafturile cooperativei, ceri obiectul, egalezi valoarea de pe găina și pa! Pleci acasă cam abătut. Toți care intră la „Bolta” au câte o găină sub braț, Țigani au tichete, dar nu au găini. Nu ai găini, nu capeți pâine. Nu ai pâine, nu mănânci. Cine nu mănâncă, nu muncește... Dar cine muncește și nu are ce să mănânce? Singura salvare este să crești păsări. Dar cum să crească țigani păsări la curte când lor le lipsește principalul element: curtea. Țigani au casă, dar nu au curte. Se învecinează cu Dumnezeu. Și atunci când nu ai o curte în care să-ți cotodăcească o găină sau un cocou, nu mai ții nimic pe lângă casă, de frica vulpii. Vine vulpea și își ia darul. Dar din dar se face Rai, iar țiganul nu vede toată vara un ou sau nu mănâncă o supă de găină cu țărțe de casă. De visat însă, visează și, cu

visul în gând, mănâncă piciori ori varză acru cu mămăliguță ori din când în când câte un găscoi. În schimb nu-i lipsește rachiu și tutunul. Găscoiul este o delicată în Dăisoara. Dacă ești plecat din sat, așa... vreo câțiva ani, când te întorci acasă, primul lucru pe care-l poțestești este găscoiul. Un străin de sat ar crede că se taie o găscă și, după ce se coace în cuptor, se servește la masă. Greșit! Găscoiul este o mâncare tradițională a localnicilor, nelipsită din nicio casă, și se prepară aproape zilnic.

Găscoiul este făcut din mămăligă și brânză. După ce se răstoarnă mămăliga pe un fund de lemn, se taie cu o ață făcută din cânepă, dar nu așa în felii, cum se taie o pâine cu cuțitul, ci în felii orizontale ca un blat de tort. Se taie o felie, se pune deoparte, se mai taie una, se pune deoparte, până se fac 5-6 felii. Pe ultima felie se întinde un strat de brânză de oi, tocmai atunci scoasă din puțină. Peste acest strat de brânză se pune o felie de mămăligă. Peste ea se pune un alt strat de brânză, apoi o felie de mămăligă până se termină ori brânza, ori mămăliga. Acesta este găscoiul.

Cât trăiești, mănânci găscoi. „Dar cum se face găscoiul, întreabă cineva, când n-ai brânză?”. „Lată cum”, îi răspunde un mucalit. „Tai mămăliga felii orizontale, azezi pe un fund de lemn o felie de mămăligă, pui deasupra un strat fără brânză, apoi pui un

strat de mămăligă, apoi un strat fără brânză, până termini mămăliga”.

Dar să revenim la oile noastre. Merghand la „Bolta”, magazinul sătesc, mă întălesc cu „dom” părinte, venit și el să-și facă țiguielile. Are tichete pentru două persoane salariate. El – la biserică, preoteasa – la școală. Rația este mai mare. De fiecare persoană un litru de ulei, un kilogram de zahăr, unul de făină, altul de mălai, iar pentru șapte zile – cinci pâini, patru albe și una neagră. Cea neagră e neagră rău. Sătenii spun că ar fi călcată de tractor. În schimb, este foarte gustoasă. Păsările o mănâncă cu multă plăcere, la fel și iepurii. Dar nu-l plăng eu pe „dom” părinte Lucian”, nici pe coana preoteasă. Ghiță, ciobanul, care este și cărnăc la biserică, dar și subalternul preotului nu face să vină cu mână goală de la stână la casa parohială, ba un caș, ba o brânză, ba un miel, așa, ca toată lumea să fie mulțumită.

În privința contractelor, numai o parte din românii din sat sunt mulțumii, restul. Țigani, în marea lor majoritate, sunt muzicanți vestiți prin părțile locului. Pe vremuri, aici în Dăisoara, era o fanfară vestită, iar pe dăisoareni nu-i întreca nimeni în toată zona în dansul „Fecioreasca”, dar și în muncă. Dăisoareni sunt foarte harnici și foarte ajutați. Cei fără har, cei mai puțin înzestrați de mama natură, se tocmesc slugi pe la ciobanii din sat, ori prin împrejurimi.

„Tu la ce număr stai?”. „La 200”. „Așa... Atunci să contractezi o oaie... că ești slugă la Bencu!”. Bencu este ciobanul satului. „De unde, Doamne iartă-mă, să am eu oi?”. „Nu știu! Nu mă privește, lasă că te descurci tu că ești băiat deștept, fură și tu una, o aduci la contract, că altfel...”. „Altfel ce?”. „Na tichetul”. „Cam așa se purtau discuțiile cu onorata comisie, care, în afară de cei doi mai sus pomeniți mai era prezent și un „fost” primar de prin primii ani ai colectivizării, care acum se ocupa cu contractele de vite mari: vaci, viței, bivolițe etc. E adevărat că în sat nu sunt decât doi măgari, dar aștia stau în banca lor, la Vasile ciobanul de la stână, împreună cu oile și cu câinii de pază.”

Arcadie OSMULIKEVICI

Țărani se rugau să le crească roadele pe câmp, ca să aibă bani pentru birul la stat Foto: Arhiva personală Arcadie Osmulikevici

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

Combinatul Chimic Râmnicu Vâlcea către toate întreprinderile din industria chimică; Trustul Antrepriză generală de Construcții Industriale lași către toate unitățile antrepriză de construcții industriale și așa mai departe.

Armamentul Armatei Române

A fost dată publicității Declarația ministrilor Apărării ai statelor participante la Tratatul de la Varșovia „cu privire la raportul efectivelor forțelor armate și armamentul Organizației Tratatului de la Varșovia și Alianței Nord-Atlantice în Europa și acvatoriile adiacente”.

Ce armament a avut România? 380 avioane de luptă, 128 elicoptere, 50 instalații de rachete tactice, 3.200 tancuri, 400 complexe rachete antitanc, 5.000 mașini de luptă ale infanteriei și transportoare blindate, 6.600 sisteme reactive de foc în salvă, tunuri și aruncătoare, un submarin și o navă mare de suprafață.

temeinic. Curaj și succes.” Sândica B. este în schimb avertizată: „Nu ți se pare că prietenul tău frecventează prea des restaurantul?” Un răspuns sibilic Cristianeii... Viața are încercări (și capcane) numeroase. A fi fericit se conjugă adesea la prezent dar câtă suferință (de ambele părți) poate aduce în viitor?”

Și un „SOS – Cât trăiește o iubire?” Răspuns: „Copilul tău, ca toți copiii, are dreptul la o familie întreagă. Deci cât trăiește o iubire? Adesea ea are vârsta copiilor noștri”.

Pregătiri de excursii „afară”

O dată la doi ani, cetățeanul obișnuit are drept de excursie peste hotare. Se duce la OJT sau BIT – uneori la sindicatul întreprinderii – și „se înscrie” la excursiile anunțate. Cu pașaport colectiv și

exclusiv în țările socialiste! Formularul tipizat trebuie vizat de secretarul de partid sau de UTC și de directorul întreprinderii. După recomandările lor și depunerea banilor, Securitatea face verificările. Cu două-trei zile înaintea plecării, solicitantul este anunțat dacă a fost aprobat. De fiecare dată câțiva sunt respinși fără comunicarea motivului. Grupul este completat apoi din „rezerve”, căci totdeauna sunt mai mulți doritori decât locuri. O parte din autoritatea patriei însoțește însă grupul, prin „ghid”, și peste hotare. Ca în diplomație, a fi ghid turistic e profesie specială!

Ferițiți cei care vitează patria sovietelor cu schimbările ei „colosale!” Și mai fericiți încă scriitorii și ziariștii aprobați să plece la Moscova pentru colaborările și schimburile de experiență ce nu pot fi sistate.

Luna cărții la sate

„Manifestare generoasă” a Festivalului Național „Cântarea României”, „Luna cărții la sate” a ajuns la a 29-a ediție. Proveniența sovietică nu i-o mai amintește nimeni acum.

Generic dat în 1989 de acțiunile ei a fost „Cartea în sprijinul formării conștiinței socialiste, al perfecționării pregătirii profesionale a oamenilor muncii de la sate, al înfăptuirii noii revoluții agrare”. Deschiderea de nivel republican s-a făcut simultan în comunele Scornicești (Olt), Lespezi (Iași) și Mociu (Cluj). „Baza materială” a bunei desfășurări a fost lăudată într-un interviu acordat „României libere” de către Petre Georgescu, director în CENTRO-COOP. În mediul rural din România – declară Petre Georgescu – se vând cărți în 2.370 librării și raioane specializate, 6.500 puncte de desfacere în cadrul magazinelor satești și 5.000 puncte de difuzare în întreprinderi și instituții.

CRONICA NEAGRĂ

CUM I-A RĂPIT RĂSPOPA VIAȚA ȘI BANII LUI POPA

(Urmare din pag. 1)

În aceeași zi, familia Popa a primit vizita întreprinzătorului. S-a recomandat: Cristu, elev la școala de Militie. Băiat frumos, prezentabil, 19 ani, știe să vorbească. Are un frate marinar care vrea un video, și mai are o soră, asistentă medicală care vrea să vândă Olteci. S-a oferit să intermedieze cele două afaceri, a verificat tehnic videocasetofonul și a decis că „vede bine”.

I-a propus lui George Popa să meargă cu el la Zimnicea, să vadă mașina, dar să ia și videoul cu el, ca să le rezolve pe amândouă. George și soția lui, Mihaela, au fost destul de rezervați la început. Cristu și-a luat rămas bun de la ei, promițând că revine.

A aplicat apoi planul „B”. A sunat la telefonul familiei și s-a prezentat, cu voce groasă, de marinar fumător de mahoarcă, „fratele lui Cristu”. I-a anunțat pe oameni că vine la București cu banii jos, să ia aparatul. I-a dat și adresa surorii sale de la Zimnicea, în caz că merge oamenii să vadă limuzina ei de Olteci. Deja vigilanța familiei Popa scăzuse aproape de limita înghețului, de Ziua Internațională a celor ce muncesc, George Popa s-a urcat în tren să meargă la sora celor care născădă n-a muncit. Cristu stătea pe fază. A sunat acasă la el și i-a răspuns soția, Mihaela. S-a invitat în lipsa sotului ei, împreună cu imaginea lui frate marinar. Mihaela a primit vizita, cu gândul să-i facă și ea bărbatul o bucurie. Dacă ar fi existat pe atunci telefonie mobilă, cu siguranță că toate cele ce urmează n-ar mai fi urmat. Dar Mihaela n-avea cum vorbi cu George.

Stau să mă gândesc, făcând o paranteză că am obosit scriind, că însuși comunismul n-ar fi putut rezista în prezența internetului, a mail-urilor, sms-urilor, telemobilului, a zeilor Google și Youtube, dictatura e puternică acolo unde informația nu circula, frica e mare acolo unde stăpânește ignoranța, drept pentru care regimul Ceaușescu trebuie că va fi picat în momentul în care a devenit istoricește depășit de mersul lucrurilor în lumea asta. Ceaușescu nu mai putea ține în cușcă România, că nu e o insulă sub embargo cum e Cuba. Azi, în China, comunismul numai comunism nu mai e, căd privește Coreea de Nord, hai să fim serioși, așa nu sunt sănătoși la cap.

Așadar, Cristu i-a bătut la ușă Mihaelei, scuzându-i pe fratele care o să vină în curând. Era ora 8 dimineața. L-a poftit la o cafea stăpâna casei și s-a pus pe dereticat. Dar fratele tot nu venea. Mihaela s-a scuzat, l-a anunțat pe musafir că pleacă la piața din

dacă mă înțelegeți... Mai departe răsfoim din dosarul de urmărire penală, că avem ce... Anterior crimei, au fost escrocheriile, tentativele, antrenamentele, rafinarea stilului și a papagalului, ucenicia...

Tot anunțuri publicitare, în primăvara lui '88. Familia Săndulescu avea de vândut un video Akay. Voia să-l vândă, să-și cumpere Dacie. Cristinel s-a recomandat Sandu, tot elev la școala de Militie. Are un coleg la Militia Făurei care are video și vrea să scape de mașină. Cristu l-a trimis la Făurei, la Militie, după ce morți pe pereți, și i-a făcut nevastă lui Săndulescu o vizită în lipsa lui. Dar capul familiei, conștiincios, luase și aparatul cu el. Cristu a revenit a doua zi, motivând că n-a putut ajunge la Făurei, dar Săndulescu era deja suspicios, că bădă drumul degeaba, și i-a cerut acte. Cristu a spălat putina în mare grabă, abandonând geaca, în care Săndulescu au găsit un cuțit periculos de ascuțit.

Cam tot pe atunci, o altă lovitură ne-rusească. Cristu aflase că o anumite familie Lungu se dă de ceasul morții și obțin prin pile un permis de conducere pentru ginerile care era paralel cu șoferia. S-a înființat prin de intenții nobile, a pomenit de unchiul maior la Circulație, care va elibera de dragul lui, fără îndoială, un permis, contra sumei de 10.000 de lei. Doamna Lungu era banii, dar mai are și neobrăzarea să fie de față când domnul maior primește mita, se duce cu tânărul nepot binevoitor la un bloc din Metalurgiei, dar nu îi dă buletinul și banii, ci vrea cu tot dinadinsul să-l vadă la față pe maior. Neputul maiorului se vede nevoit să o ia la sănătoasă, cu soacra ginerului necunosător în ale șoferiei pe urmele sale, blestemându-l. Păze, nimic nu e mai periculos decât o soacră pe care ai vrut să o tragi în piept! Judecăm, prin sentința aspră dată de judecătorii TMB – 25 de ani răcoare – s-a pus capăt de timpuriu unei cariere infracționale ce începuse atât de promițător...

Cititorii mai reflexivi vor fi observați, desigur, că metodele contemporane precum corupția și traficul de influență erau la ele acasă și sub regimul de tristă amintire. Poate că scara diferă, însă, dacă soacrele mergeau să-i mituiească pe maiori la ei acasă pentru un permis de conducere, puteți fi siguri că fenomenul „Pitești” are rădăcini foarte adânci. Să fim înțeleși, vorbeam de fabrica de permise false de la Poliție, așa de-a făcut șoferi pe toți analfabeții, nicidecum de Gulagul lui Goma.

Valentin ZASCHIEVICI

SOS – Cât trăiește o iubire?

La rubricile de „Poșta redacției” și „Ne scriu cititorii” se mărturisesc și „neîmpliniri” personale. Servicii psihoterapeutice fac și ziariștii de la Femeia. Aceiași se ocupă chiar și de matrimoniale. Căci rubrica „Doresc să corespundez” ce să însemne decât un prim-pas... către căsătorie?!

O nume Dora H. este sfătuită de bine astfel: „Ne spui cu justificată tristețe că ai picat cu doar 7 surimi la admitere față de ultimul candidat admis, dar față de primul? Lasă necazul și ia-o de la început,

Realizatoarea tv Dona Tudor, turistă pe străzile Moscovei Foto: Arhiva personală Dona Tudor

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

E ca un compromis, pentru că în interior totul e desăvârșit, și ceea ce eu nu pot scrie e ca umbra umbrelor a ceea ce eu trăiesc acolo. După câteva ore de scris, numai o pagină, dar în jurul paginii sunt vîi curenții trăirii, mă simt mult mai bine, fața mea s-a schimbat, ochii au din nou acea expresie de siguranță care-i sperie pe cei care vor să întănească poante un poet înfrînt de grijile cotidianului, un resemnat al efortului intens. Pagina scrisă e prețioasă pentru mine, o pot transforma în pagini, capitole, fiind un fel de partitură în care s-a topit tonul de luat de aici înainte. Și ce lucruri curioase, starea mea ascunsă euforică îi contaminează și pe cei din jurul meu. Rene a cumpărat un cal mare de porțelan de la magazinul chinezesc și a scris pe suport o dedicație pentru mine semnând „Charlicante”, ca aluzia la

„Rosinante”, pe care noi toți, Don Quijote în infinite exemplare, trebuie să călărim mai departe – pe spatule calului-iliuzie.

Gabriela Melinescu, Jurnal suedez II (1984-1989), Polirom, 2002, p. 227-228

Yael și Arie n-au auzit nici de „Bărbierul din Sevilla”, nici de Beaumarchais, nici de Rossini. Socrates, care îl confundă pe Beaumarchais cu Molière, și acela pronunțat pocit. Cred că n-au fost niciodată la operă. Se pregătesc acum pentru disează și par extrem de fericiți. Occidentalii: niște copii prosti.

Mircea Zăciu, Jurnal IV, București, Editura Albatros, 1998, p. 394

De cum intervine ceva care-mi modifică programul cotidian, îmi ies din ritm, chiar și biologic, și toată ziua mi-e dat peste cap. Așa ieri, așa azi, când n-am mai progresat nici un rând.

Radu Ciobanu, Tărnuț țărziu, Jurnal 1985-1990, Emia, 2004, p. 170

2 februarie – Întâmpinarea Domnului: Biserica Sfântul Ilie. Frig îngrozitor și neputință fizică. Îmi doresc să plec într-o țară caldă. „Cheamă-mă la Sfântul Tău Mormânt, Stăpâne, să te slujesc acolo toată viața!”

Monica Fermo, Jurnal nepublicat

Trei ore, lejer. Acasă, somnolență. Discuții de limbă română cu Diana. Termin de citit romanul „Maia” de Rodica Braga. Politică mare, cu delicatessuri. Toată ziua aceeași poveste, numai viața abia mai este. „România, un coșmar cu chipul lui C. Ecouiri”, „Corriere de Roma” publică laude la adresa regimului nostru. Dar în Piața Centru a Romei, „Veneția”, unde există cel mai mare centru de distribuire a preseii, nimeni nu a auzit de acest „cotidian”. Cu mare greutate se decriptează misterul: e un bi-mensual publicitar. S-au plătit bani grei acestei fițiuci. Restul perice occidentale, publicații de anver-

gură, dau în erou ca-n hoții de cai. Un titlu numai: „România în epoca glacială”. Despre „teroaera roșie” dămbovățeană. Michel Rocard, ministru de Externe francez, cere și el Națiunilor Unite să facă pentru români ceva. Doina Cornea, izolată complet. Încearcă unii străini (ambasadori) să o contacteze. Imposibil. Militia îi molestează, declarând apoi că ei au „atacat”, „organili di ordini”... Petru Romoșan a fugit în Ungaria și, de aici, în Franța. Ungurii își comandă o stemă nouă, fără stea, spice etc. Se va numi scurt: Republica Ungară. „Ajutați un popor în primejdii”, strigă un adevărat cotidian. Regele Mihai cere Comisiei Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului să intervină pentru salvarea poporului român. Interviu, Dan Petrescu. N. Manolescu nu mai apare azi în România literară, în locul lui fiind Bălu despre Dumitru Micu. Alde Phitykos!...

C.T. Mărgărit, Jurnal nepublicat

RADIO EUROPA LIBERĂ, DESPRE URMAȘUL LUI CEAUȘESCU

(Urmare din pag. 1)

De înțeles astfel că Elena a fost ipostaziată în „tovarășă de incredere” a șefului țării nu numai metaforic, de poezii țării, ci și în practica politică, într-o evidentă încercare de construcție, prin asociere, a legitimității.

Înălțarea Elenei în a doua poziție ierarhice este deja evidentă de ceva vreme și, prin numeroasele sale poziții oficiale, depășește mult tipicurile de protocol. Începând cu plenary CC din decembrie 1984, noile standarde solicitau participanților să-și înceapă discursurile adresându-se nu doar secretarului general, ci și soției acestuia. Mai mult, chiar și în Marea Adunare Națională – unde Elena e doar un deputat printre alte câteva sute –, vorbitorii își încep discursurile referindu-se la ambii Ceaușești. Invariabil Elena este menționată în aceste luări de cuvânt ca și în telegramele trimise de public și la sărbătoririle oficiale, din diverse ocazii, ale președintelui. Singurii care n-o menționează sunt Nicolae Ceaușescu și primul-ministru Constantin Dăscălescu; asta dacă nu cumva Dăscălescu nu se referă la ea în articole sau cuvântări care o ridică generos în slăvi.

Cu toate acestea, poziția Elenei Ceaușescu de secundă la cârmă nu a fost instituționalizată. Viitorul congres al PCR, prevăzut pentru 1989, ar putea fi văzut ca o încercare de schimbare a situației. În acest sens ar putea fi luat drept indiciu faptul că Elena Ceaușescu a primit misiunea de a rosti discursuri substaniale în 1988 și 1987; și, ca o distanțare față de practicile anterioare, în decembrie 1988 și ianuarie 1989 de două ori a fost menționată alături de soțul ei în schimbul de mesaje între PCR și liderii Chinei. La fel s-a întâmplat în schimbul diplomatic cu Fidel Castro, liderul cubanez, și cu Dolores Ibaruri, liderul Partidului Comunist Spaniol. Faptul pare să fi urmărit două scopuri. Mai întâi, i-a fost acordat ei un important avantaj față de orice alt posibil candidat la succesiune. În context, pare relevant că Emil Bobu – strategic vorbind, cel mai bine plasat în vederea succesiunii – a fost desemnat să citească mesajul de felicitare adresat de PCR și CC Elenei, cu ocazia aniversării ei. În al doilea rând, se pare că a intenționat să evidențieze simultan experiența ei în conducerea relațiilor externe și să se asigure că e acceptată de mișcările comuniste internaționale care, probabil, încă privesc cu reținere și jenă ideea acestei succesiuni dinastice.

Profil internațional impunător

Încă din 1980, regulat Elena Ceaușescu a fost asociată cu mai multe luări de cuvânt ale lui Ceaușescu la nivel internațional; se întâmpla datorită promovării ei în postul de prim-viceprim-ministru în martie 1980. Atât în 1981, cât și în 1989, decretate prin care i-a fost acordat ordinul de Erou al Republicii au menționat contribuția ei la reprezentarea țării pe plan extern. În scrisoarea trimisă de Comitetul Politic Executiv cu ocazia aniversării din ianuarie 1989, „strălucita activitate” depusă pentru a reflecta „spiritul partidului și al statului nostru pe plan extern” a fost repetat menționată alături de alte merite. Mai puțin

În anii '80, Elenei Ceaușescu îi plăcea puterea din ce în ce mai mult. AGERPRES

obișnuită, totuși, a fost referirea la afacerile externe, făcută de Elena însăși în discursul ei de răspuns la felicitări și colaborare” purtată de președinte (așa cum relatează Lumina, săptămânalul de politică externă) nu mai surprinde. Pare a fi și ea cum ridicată la înălțimea rezervată anterior exclusiv soțului ei. Asemeni lui Nicolae, se spune despre ea acum că ar fi fauritoarea unei „noi gândiri” în politica externă, afirmație menită să discrediteze contribuția lui Mihail Gorbaciov la o deschidere politică.

Efortul de a asigura acceptarea Elenei Ceaușescu de către liderii comunisti străini a înregistrat un succes important în 1988, când aceasta a participat prima dată la discuțiile oficiale cu reprezentanții sovietici, în timpul vizitei lui Ceaușescu la Moscova din octombrie. Trebuie totuși menționat că ea a participat ca membru al Guvernului și că discuțiile separat purtate au fost exclusiv cu oficialii sovietici guvernamentali. Deși, o lună mai târziu, chinezii au fost mai amabili cu Elena în întâlnirea de la Beijing cu secretarul general al Partidului Comunist Chinez, Zhao Ziyang, soțul său a fost și el prezent la această întâlnire, diminuând oarecum semnificația faptului. Schimbul de mesaje cu Castro și Ibaruri, menționat mai sus, indică faptul că se urmărește continuarea acestor eforturi. Cu toate acestea, succesul sau reușita lor poate depinde și de crearea unei a doua poziții, instituționalizată chiar în interiorul partidului, pentru doamna Ceaușescu. Dacă aceasta se va realiza la următorul congres al PCR, aliații ideologici ai României vor fi puși în fața faptului împlinit. Într-un timp, Elena pare a-și fi extins influența în politică, plasându-și clienții politici în poziții influente și

într-o altă structură importantă a politice românești: Consiliul de Stat.

Clienți politici în Consiliul de Stat

Fiind din ianuarie 1979 la conducerea PCR și a Secției de Cadre a Comitetului Central, Elena Ceaușescu s-a aflat în poziție ideală pentru a-și construi un aparat politic clientelar în partid și în dispozitivele de stat. Este imposibil de afirmat că membrii din nomenclatură îi datorează ei pozițiile deținute, dar numărul lor trebuie să fie considerabil. Oricum, puternicul Consiliu de Stat pare a fi fost până de curând imun la influența ei. Recent însă, această situație s-a schimbat radical. Patru din cei mai cunoscuți cinci membri ai Consiliului de Stat au fost numiți în lunile care au trecut, iar cariera a trei dintre ei este, fără putere de tăgădat, legată de Elena Ceaușescu. Ei sunt Eugen Florescu, Emilian Dobrescu și Ilie Văduva.

Cariera lui Florescu a fost salvată în 1983 de Elena și/sau Nicu Ceaușescu după implicarea lui în scandalul anti-semit de proporții internaționale. Departe de a fi fost sancționat pentru că patronase grupul de scriitori români ultranaționaliști, și mai ales că a colaborat cu scriitorul Corneliu Vadim Tudor, Florescu a fost promovat în ierarhia partidului. Pierderea statutului de secretar pe problemele de presă, radio și televiziune a fost compensată prin numirea sa ca secretar cu Propaganda (mai 1983) și apoi prim-secretar al Comitetului Județean de Partid Timiș (mai 1984). În iulie 1988 s-a întors în Capitală ca instructor al CC al PCR la Cabinetul secretarului general al PCR.

Emilian Dobrescu fusese numit consilier prezidențial în 1988. Din martie 1988 a lucrat direct sub conducerea Elenei Ceaușescu, ca ministru secretar de stat al Consiliului

National pentru Știință și Tehnologie, unde aceasta era președinte. Ilie Văduva, bine cunoscut protejat al Elenei Ceaușescu, a avut o întoarcere spectaculoasă datorită numirii lui în funcția de consilier prezidențial în decembrie 1988. Cu doar câteva luni mai devreme fusese oficial acuzat într-un scandal ecologic legat de stocarea deșeurilor toxice în Portul Sulina și mutat ca ministru al Comerțului Exterior și Cooperării Internaționale. Membru supleant al Comitetului Central din 1979 și membru deplin din 1984, Văduva a servit ca ministru de Externe din noiembrie 1985 până în august 1986. În noua poziție, poate fi esențial în promovarea și mai departe a Elenei Ceaușescu pe plan internațional.

Deși evenimentele cum ar fi publicarea câtorva volume festive de poezie și articole laudative la adresa Elenei, sau tipărirea a șapte volume dedicate presupusei ei contribuții excepționale la știința mondială ilustrează crescândă ei influență, ele nu sunt fără precedent. Dincolo de acestea, o examinare a structurii puterii și a evoluției acesteia poate totuși indica intențiile familiei Ceaușescu. De exemplu, poate fi un fapt important că anul acesta, de ziua ei, pentru prima dată, Elena Ceaușescu a primit delegații ale partidului și organizații publice care și-au transmis urările prin birourile Comitetului Central. Este, de asemenea, de menționat că discursurile ei au fost publicate recent. Acestea erau privilegii până nu demult rezervate exclusiv soțului ei.

Chiar dacă Nicolae Ceaușescu reușește să instituționalizeze poziția secundă a soției sale în partid, aceasta nu va însemna neapărat că ea îi va urma la putere. Când „Marele Helmsman” va dispărea din viața politică a României, e foarte probabil să iasă la iveală opoziția

mai multor cercuri față de Elena, și asta din diverse motive. Mai întâi, membrii cercului apropiat lui Ceaușescu ar putea dovedi că sunt mai puțin docili decât indica atitudinea lor supusă. De exemplu, Emil Bobu ar putea fi considerat o soluție de „compromis” în perioada imediat următoare; soluția aceasta ar putea fi privită ca un rău mai mic într-o perioadă de tranziție. Nu trebuie uitat că Bobu e încă singurul membru al conducerii actuale (cu excepția lui Ceaușescu însuși) care face parte din cele mai importante foruri decizionale ale partidului: CPEx (din 1974), Biroul Permanent al CPEx (din 1979) și Secretariatul CC (din 1974). Mai mult, Bobu a fost mult timp răspunzător de cadre și se ocupă încă de afaceri organizaționale în cadrul Secretariatului. În consecință, deși se poate spune că în general a implementat mutările politice ale familiei Ceaușescu, are probabil o substanțială bază politică. Mai mult, poziția sa anti-română ca ministru al Afacerilor Interne (1973-1975) trebuie să-l fi ajutat să își asigure sprijinul a ceea ce trebuie considerat una dintre instituțiile-cheie ale puterii la acea vreme. Este și situația lui Constantin Olteanu, fost ministru al Apărării (acum responsabil cu Cultura și cu Propaganda în Secretariat) și care se află în postura de a-și subsuma sprijinul armatei.

Fie că Bobu și Olteanu vor putea supraviețui ca lideri ai partidului, fie că vor face în cele din urmă loc pentru altcineva, mai puțin legat de Ceaușești, totul depinde de un număr de factori, dintre care nu poate fi exclusă influența Moscovei. Deși, în prezent, pare că sovieticii nu influențează treburile partidului din România, e firesc să admitem că noul lider – determinat sau forțat de moștenirea Ceaușeștilor la o politică mai rațională – va trebui să se întoarcă spre Moscova pentru ajutor și, prin urmare, va fi mai deschis către dorințele Kremlinului. Asta nu înseamnă neapărat că puterea Elenei Ceaușescu se va evapora imediat. Dar este puțin probabil că Moscova să suscrie unui scenariu în care fie Bobu, fie Olteanu nu ar fi altceva decât versiunea tranzitorie, românească, a lui Hua Guofeng (care a moștenit poziția lui Mao), înălțându-se pe locala Jiang Qing (soția lui Mao) înainte de-a fi înșiși îndepărtați. Cel mai plauzibil scenariu ar trebui să fie cel puțin doi factori. Mai întâi, opoziția față de încercările de succesiune dinastică ar putea veni și din al doilea, ba chiar din al treilea plan ierarhic al aparatului de partid, a cărui fidelitate față de Ceaușești ar putea fi net contrabalansată de perspectiva permanentei securității personale provocate de perpetuarea sistemului de „rotație a cadrelor” de către Elena Ceaușescu. În final, ar trebui luat în considerare și faptul că, la 70 de ani, doamna Ceaușescu nu se mai află la începutul carierei sale politice. Cu alte cuvinte, perioada de tranziție s-ar putea transforma într-o lungă poveste, cu lupte prelungite pentru supremație, într-o confuzie generală.

Michael SHAFIR
Radio Europa Liberă (München) –
Raport al secției de cercetare, con-
duș de dr M. Shafir. Document
din „Arhiva 1989”, Universitatea
Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
(Traducere de Eliza DUMITRESCU)

Miliția, inima de foc a poporului care bate pentru partid

(Urmare din pag. 1)

Pela începutul lunii februarie 1989, pe masa judecătorilor de la Tribunalul Militar Teritorial București a ajuns un dosar cumplit. Era dosarul penal în care sergentul major Marius R. de la Miliția Transporturi Feroviare (TF) Piatra Olt era acuzat de comiterea unei crime odioase. Alături de el și cu nimic mai prejos erau deferiți justiției și fruntașul Petrișor P. și soldatul Ștefan N., doi militari în termen, care mai aveau doar câteva luni până să se lase la vatră. Omorul a fost comis în noaptea de 11/12 octombrie 1988, când în stația CFR Piatra Olt s-au petrecut niște scene halucinante, desprinsă parcă dintr-un film horror.

Seara de 11 octombrie 1988 părea a fi una obișnuită și nimic nu prevestea drama ce urma să aibă loc. O seară răcoasă în care ce se putea ocupa un militanț căruia îi venise rândul să facă de serviciu în incinta gării? Păi mai întâi și mai întâi, să se încălzească cu niște „tărie” de la bufet. Ceea ce sg. maj. Marius R. a și făcut. Cu doar de, era dătamai ajutorul de șef de post. Apoi, s-a proșpărit în Biroul de Informații, unde a căzut pe capul funcționarei Jeni, căreia, băiat subțire, subofiterul i-a tot povestit de una, de alta, până spre ceasurile 11 din noapte. Cam pe la acea oră, când conversația începuse deja să lăncezească, doi călători politici. Mai mult, poziția sa anti-română ca ministru al Afacerilor Interne (1973-1975) trebuie să-l fi ajutat să își asigure sprijinul a ceea ce trebuie considerat una dintre instituțiile-cheie ale puterii la acea vreme. Este și situația lui Constantin Olteanu, fost ministru al Apărării (acum responsabil cu Cultura și cu Propaganda în Secretariat) și care se află în postura de a-și subsuma sprijinul armatei.

Fie că Bobu și Olteanu vor putea supraviețui ca lideri ai partidului, fie că vor face în cele din urmă loc pentru altcineva, mai puțin legat de Ceaușești, totul depinde de un număr de factori, dintre care nu poate fi exclusă influența Moscovei. Deși, în prezent, pare că sovieticii nu influențează treburile partidului din România, e firesc să admitem că noul lider – determinat sau forțat de moștenirea Ceaușeștilor la o politică mai rațională – va trebui să se întoarcă spre Moscova pentru ajutor și, prin urmare, va fi mai deschis către dorințele Kremlinului. Asta nu înseamnă neapărat că puterea Elenei Ceaușescu se va evapora imediat. Dar este puțin probabil că Moscova să suscrie unui scenariu în care fie Bobu, fie Olteanu nu ar fi altceva decât versiunea tranzitorie, românească, a lui Hua Guofeng (care a moștenit poziția lui Mao), înălțându-se pe locala Jiang Qing (soția lui Mao) înainte de-a fi înșiși îndepărtați. Cel mai plauzibil scenariu ar trebui să fie cel puțin doi factori. Mai întâi, opoziția față de încercările de succesiune dinastică ar putea veni și din al doilea, ba chiar din al treilea plan ierarhic al aparatului de partid, a cărui fidelitate față de Ceaușești ar putea fi net contrabalansată de perspectiva permanentei securității personale provocate de perpetuarea sistemului de „rotație a cadrelor” de către Elena Ceaușescu. În final, ar trebui luat în considerare și faptul că, la 70 de ani, doamna Ceaușescu nu se mai află la începutul carierei sale politice. Cu alte cuvinte, perioada de tranziție s-ar putea transforma într-o lungă poveste, cu lupte prelungite pentru supremație, într-o confuzie generală.

Având în fața ochilor exemplul șefului, fruntașul a continuat „ancheta” după cum l-a dus și pe el mintea: pe drumul spre sediul postului de miliție TF a dezlănțuit asupra bătrânului o ploaie de lovituri cu pumnii și picioarele. Bineînțeles că fruntașul s-a lăsat intimidat de faptul că de față era și unul dintre cei care reclamaseră tentativa de furt. Soarta lui Marian Bojin avea să fie pecetluită însă definitiv în momentul în care au ajuns la post. Fruntașul Petrișor avea deja „la bord” niște alcool. La fel ca și colegul său, sold. Ștefan N., pe care l-a impli-

cat în torturarea bătrânului. Rămăși de capul lor, cei doi militari în termen au decis că ar fi cazul să continue „ancheta” începută de șeful lor, subofiterul. Pentru început, l-au pus pe omul care abia se mai ținea pe picioare să întindă palmele, peste care l-au lovit cu bastoanele de cauciu. Iar când omul n-a mai reușit să stea în picioare au început să-l lovească cu centurile. Prevăzute cu pafale metalice, centurile militare puteau fi, la nevoie, niște arme redutabile care făceau prăpăd și sfâșiau carnea de pe cel lovit. Asta s-a întâmplat și cu Bojin. Iar în momentul în care omul s-a prăbușit pe podele, fruntașul l-a călcat cu bocancii pe piept și pe abdomen. Și nu s-a oprit decât în momentul în care a băgat de seamă că bătrânul nu mai mișcă deloc.

Abia atunci l-a sunat pe șeful lor, subofiterul Marius, și care l-au chemat la postul de miliție. Acesta a ajuns acolo în jurul orei unei noaptea, când Bojin, om fără de noroc, intrase deja în comă. Deosebit de gravă, situația nu prea i-a impresionat însă pe cei doi militari în termen și cu atât mai puțin pe subofiter. Singura lor grijă a fost să scape curmea de corpul inert al celui pe care îl „anchetaseră”. Iar primul gând care le-a trecut prin cap a fost să-l ducă cât mai departe de postul de miliție. L-au luat pe brațe și l-au transportat undeva în spatele gării, cam la 150 de metri distanță. Acolo l-au așezat pe pământ cu spatele rezemat de pe peron. Ambii reclamații îl-au arătat pe presupusul hoț, Era Marian Bojin, un bătrânel sfrijit care nu părea a fi de prin partea locului. Și care, spre ghinionul său, nu avea actele la el. Ba mai mult decât atât, nici nu a fost în stare să explice clar ce căuta la ora aceea pe peronul gării. Motive suficiente care i-au oferit milițianului ocazia de a se mai fuduli un pic în fața femeii de la Biroul de Informații și să-i arate ce personaj important este el pe lumea asta. De față cu ea a pornit „anchetarea” hotului. A pornit simplu, cu un pumn în stomac, urmat rapid de câteva croșeuri în ficat. Sau, după cum se spunea pe atunci, i-a aranjat „pateul”. Și pentru că bătrânul părea să nu-și amintească nimic despre toate bagajele, milițianul l-a pus să se dea singur cu capul de pereti, așa... ca omul să revină amintirile. Și pentru că să-l împănă să nu trateze cu seriozitate această metodă de reimprospătare a memoriei, tablagiul Marius și-a adus aminte că are și un baston de cauciu în dotare. Pe care a început să-l folosească cu toată îndemânarea de care era în stare. Și astfel, l-a ținut pe bătrân în pumni și pulane până spre miezul nopții. Când probabil că a obosit. Ori poate că s-a plictisit; deși abia se mai ținea pe picioare, Bojin n-a recunoscut, cu nici un chip, că ar fi avut de gând să fure bagajele. Ori poate că nici nu mai știa ce se întâmplă cu el și pe celume se află. Fix la ora 24, milițianul a telefonat la postul TF și i-a ordonat fruntașului Petrișor P. să vină urgent la Biroul de Informații. Subaltern disciplinat, fruntașul a răspuns rapid la chemarea șefului. Iar când a ajuns în gară, milițianul i-a spus să-l ducă pe om la sediul postului. În plus, i-a dat ordine clare privitor la ceea ce are de făcut: „Dă-i ce au luat turcii la Plevna. Cum ce? Bătaie! Că, în ceea ce mă privește, eu i-am dat omorul”. Și așa, de despărțire, i-a mai dat bătrânului un pumn în rinichi.

Trbuie să recunoaștem că, în acest caz, justiția militară s-a mișcat deosebit de rapid și a făcut tot posibilul să respecte principiul „celerității”. Adică exact acel principiu pe care justiția actuală, cu anchetele și procesele ei întinse pe ani și decenii, nu mai este în stare să-l îndeplinească. Atunci, în 1989, cercetarea penală și procesul au durat, în total, doar câteva luni. În sentința pronunțată de judecătorii militari se menționează că „la individualizarea pedepselor se vor avea în vedere atât pericolul social al faptelor comise, cât și rezonanța nefavorabilă în rândul cetățenilor, de natură a afecta prestigiul și autoritatea de care trebuie să se bucure organele de miliție”. Iar pedepsele au fost pe măsura crimei comise: sergentul major de miliție Marius R. a fost condamnat la 14 ani de închisoare, fruntașul Petrișor P. la 11 ani, iar soldatul Ștefan N. la 10 ani.

Vasile SURCEL

GASTRO-POLITICIIII

Bucătăria chinezească: aromată, condimentată, variată

În 1989, puțini erau cei familiarizați cu specificul bucătăriei chinezești. Preocupăți mai mult să găsească la magazin tacâmuri de pui, lapte, ulei sau zahăr, nici nu visau că în centrul Bucureștiului, într-un restaurant specific chinezesc, se servesc pui Shanghai, rulouri de primăvară, calamari sau cravete de mare. Cunoscătorii spuneau că restaurantul nu era de nasul tuturor și aveau nevoie de recomandare ca să intri acolo. Așa să fie? Cert este că, de 29 de ani de când bucătari soști din China au creat meniul, acesta a rămas aproape neschimbat. Un loc exotic pentru români, prea puțin obișnuiți cu globalizarea, un loc accesibil și primitor pentru turiștii chinezi care au trecut pragul Restaurantului Nu Jing în perioada comunistă. Date fiind bunele relații de prietenie dintre cele două țări, oficialitățile române s-au străduit intens să recreeze, din punct de vedere gastronomic, complicata lume chinezească. Cu atât mai mult cu cât ingredientele erau aduse din exterior, multe dintre ele nefiind specifice spațiului românesc.

Prăjitură cu susan „Floare de lotus”

Rezultat: 5 porții a 75 g la o porție (5 bucăți a 15 g/bucata)
Retetă: făină de patiserie 0,350 kg, zahăr tos 0,150 kg, glucoză 0,050 kg, ulei de floarea-soarelui 0,050 kg, bicarbonat de sodiu 0,005 kg, susan 0,050 kg, apă 0,075 kg.
Modul de preparare: Zahărul se dizolvă în apă și se pune la fiert până dă în clocot. Soluția se dă în clocot, apoi se reapeazează 24 ore. Se prepară un aluat din făină, sirop de glucoză, bicarbonat de sodiu (dizolvat în apă rece). Se amestecă și se frământă 10 minute. Aluatul se întinde sub, apoi se fac bile (5 la porție). Bilele se dau prin susan uscat. Se prăjește la început în ulei la un foc mai mic, apoi la un foc iute până când bilele ies la suprafață și înflouesc. Se scoot înflorite și rumenite. Se montează pe platou și se servesc reci, ca dulciuri de bucătărie.

Așa se face că în „Ghidul orientativ – Preferințe și obiceiuri culinare pentru grupuri de turiști”, editat de Ministerul Turismului, autori detaliază cele patru stiluri ale bucătăriei chinezești, aplicându-le la meniul Restaurantului Nu Jing.

Stilul din Beijing se bucură de cea mai mare prețuire...este foarte elaborat, imaginația bucătarilor atingând perfecțiunea”. Predomină sosul de soia și cele dulci-acrișoare, acestea fiind ingrediente absolut necesare pentru pregătirea știinelui cu sos

chinezeesc sau a puilului de primăvară cu ciuperci.

În regiunea Sichuan, mâncărurile foarte condimentate, cu piper sau ardei iute, sunt mai puțin pe placul românilor obișnuiți să „lungescă” la ciorbă ardeii iute de la o masă la alta. Cu toate acestea, autorul decretează categoric: „Preparatele sunt gustoase, având un gust dulce-acrișor”. Se referă probabil la pulpa de ardei iute soia și cele dulci-acrișoare, acestea fiind ingrediente absolut necesare pentru pregătirea știinelui cu sos

nasurilor avide de senzații exotice!).

În regiunea Shanghai se folosesc foarte mult sare, vin, sos de soia și zahăr, de unde și culoarea cu totul deosebită a preparatelor: brun-roșcat. Turiștii erau serviți, conform meniului restaurantului, cu bulete de carne în aburi, colțunași cu carne sau, în spiritul doctrinei comuniste, cu „Supă păcii” (chiar există, nu se dă din mână în mână precum pipa cu același nume, iar chinezii o numesc „He-Ping”).

Cel de-al patrulea stil și ultimul, cantonez, este și cel mai variat, adaptat tuturor gusturilor. Predomină preparatele cu ingrediente marine, cum ar fi file de pește cu sos cantonez sau calamari cantonez.

Pentru a le asigura turiștilor sau oficialităților chineze o masă cât mai agreabilă, sunt bine puse la punct toate detaliile. Masa rotundă cu blat rotativ, pe care se așază mai multe boluri cu sosuri, farfurii cu mâncare sau băuturi. Ceea ce nu înseamnă însă risipă de mâncare. Festivalul culinar este gândit pentru un grup de 6-8 persoane, care-și împart, ca la Adunarea de partid, nu sârcinile, ci mâncarea.

Trăitori în epoca raționalizării, și chinezii trebuie să mănânce științific, adică aproximativ 40-50 g din fiecare sortiment aflat la dispoziție. Pentru a drege gustul mâncării, doar o ceașcă de ceai, poate chiar mai mult, că doar ceaiul nu e ca vinul și nu aprinde spiritele.

Acestea fiind spuse, să vedem cum stau specialiștii din gastronomie și la partea practică. Așadar, la micul dejun, pe lângă deja obișnuitul un cu dulceață, se aduc la masă fripturi reci din carne de pui, vită, porc sau pește. Alături de sosurile picante sau din soia, un bol plin ochi cu... ketchup. Urmează brânzeturile: cașcaval, schweitzer sau telemea (preparat specific românilor, a cărui ambție era să cucerească și Asia). Ce credeti oare că preferă chinezii să mănânce la micul dejun? Nu veți ghici niciodată. Ei bine... cremvurști. Câteva feluțe de cizonac sau chei incheie masa.

Dejunul era echivalentul fabricii de jucării a lui Moș Crăciun pentru un copil din România. Gustări calde, preparate calde – acestea sunt doar ce am putea numi aperitive – fripturi cu sos

și garnitură de orez (doar vorbim despre Asia), rață Pekin (care acum nu mai are nevoie de nici o prezentare), supă (cât să facă trecerea de la ceva serios la altele mai jucăușe, cum ar fi dulciurile sau fructele). Cercetând meniurile, descoperi „minciunile chinezești” (o interesantă contopire de bucătărie românească și chinezească), supă cu pasăre și salată verde sau supă cu ouă și salată verde. La cerere, ospeteții erau serviți cu pâine sau chifle.

Cina respecta aceeași principii ca și micul dejun. „Se evită însă prepa-

ratele prea condimentate. Se servesc gustări din carne, calde sau reci, un preparat din pește și un preparat din carne, fructe, înghețată, ceai și supă. „Așadar, rață pregătită la abur, supă de crevete (nu din aceia la cutie, ce „infloarea” în ulei), gături de raci chinezești (cred că puțini dintre noi au avut șansa să guste așa ceva). La desert, mere cu zahăr caramel, parfaim de ciocolată sau internațională „înghețată asortată”.

Pentru mesele sau banchetele oficiale era elaborat un alt meniu ce consta din nu mai puțin de șase servicii. Platou cu gustări reci, ciuperci în formă de coș, pachetele de primăvară, chiflele din susan, flori galbene din carne, salată din muguri de bambus pentru primul serviciu. La al doilea predomină primestele, fie că este crap cu sos chinezesc, fie că este fileu de șalău cu bureți de pădure. Puil este vedeta celui de-al treilea serviciu, pentru că la al patrulea, pe masă să troneze o rață umplută ca în Canton. Urmează „Supă păcii” și merele cu zahăr și caramel.

Simona CHIRIAC

Săriturile cu schiurile au fost și au rămas doar o iluzie

Sporturile de iarnă existau mai mult pentru amatori pe vremea comunismului, singurele performanțe în concursurile internaționale venind din partea bobștilor și, doar parțial, din partea schiorilor.

La începutul anului 1989, săritorii cu schiurile trăgeau din greu pe trambulinele de la Predeal și de la Borșa, în fapt singurele care se puteau apropia de standardele normale și care existau în țară în acel moment. Conform „Coeficientului K”, criteriul de selecție în funcție de „puterea de aruncare și de panta pe care se aterizează”, trambulina de la Predeal era de 70 de metri, iar cea de la Borșa de 110 metri. Mai existau și minitrambuline, de 40 de metri, tot la Predeal, pentru copii și juniori, ori de 20 de metri, pentru inițiere, la Săcele și Valea Strâmbă. Cluburile reprezentative în acel moment ale săritorilor erau CSS Brașov, Dinamo Râșnov, Dinamo Brașov ori ASA Brașov.

Performanțe? Doar pe plan intern, în campionatul național. „Recordurile aparțin lui Octavian Munteanu, care a reușit 109 metri la Borșa, Wilhelm Gross, 75 de metri la Săcele, iar Meszei a reușit 69 de metri la Predeal”, declara în Sportul antrenorul Gheorghe Gere, fost „săritor” la Dinamo Brașov, ajuns, după retragerea din activitate, antrenor la ASA Brașov. Tehnicianul era optimist în privința viitorului: „Din vară ne vom continua antrenamentele pe noua suprafață de plastic din Predeal, pusă atât pe trambulină, cât și pe terenul de aterizare. Vom putea să asigurăm așadar acea continuitate și să înregistrăm salturi spectaculoase,

În România anulul 1989, practicarea schiului de performanță era o tentativă fără succes. Foto: Revista Sport

valoric vreau să spun”.

Acum, după 20 de ani, Gheorghe Gere își continuă cariera de antrenor la Dinamo Brașov, ajuns, după retragerea din activitate, antrenor la ASA Brașov. Tehnicianul era optimist în privința viitorului: „Din vară ne vom continua antrenamentele pe noua suprafață de plastic din Predeal, pusă atât pe trambulină, cât și pe terenul de aterizare. Vom putea să asigurăm așadar acea continuitate și să înregistrăm salturi spectaculoase,

Acum, după 20 de ani, Gheorghe Gere își continuă cariera de antrenor la Dinamo Brașov, ajuns, după retragerea din activitate, antrenor la ASA Brașov. Tehnicianul era optimist în privința viitorului: „Din vară ne vom continua antrenamentele pe noua suprafață de plastic din Predeal, pusă atât pe trambulină, cât și pe terenul de aterizare. Vom putea să asigurăm așadar acea continuitate și să înregistrăm salturi spectaculoase,

Prezența la Campionatul Național nu era una ușoară, din acest motiv la start înscriindu-se doar 12 sportivi. „Noi mai mult concurem decât săream. Nu exista telescaun, iar trambulina era una foarte mare pentru acea perioadă, avea peste 100 de metri. Trebuia să urcăm pe jos și făceam vreo 12 sărituri în fiecare zi, ceea ce era foarte mult. Zăpada de pe masa trambulinei era bătută cu picioarele de vreo 10 ori, iar surplusul de zăpadă era alungat cu lopata. Am avut noroc de vreme bună, cu cer senin”, rememorează actualul antrenor de la CSS Dinamo Râșnov. Concursul a fost câștigat de dinamovistul Octavian Munteanu, deținătorul recordului trambulinei – 106,5 metri – stabilit în 1987. În urma sa au fost Atila Meszei și Lorintz Balint. Privind înapoi, vremurile de atunci par desprinsă dintr-un film vesel. Săritorii nu aveau casă și își riscuau viața la fiecare săritură. „Au fost și sportivi care au căzut chiar în 1989. Ne speriam foarte tare, pentru că în 1974, un foarte bun prieten de-al meu, Voinea, a căzut în cap și a rămas paralizat din cauza unei fracturi la coloană. Aveam niște schiuri Popa, d-alea redegiste, iar bobancii erau d-ăia cu arcuți. Nu aveau costume de astea, cap. Nu puneam o căciulă pe cap, trăgeam pe noi un pulover și o pereche de pantaloni de schiuri cum erau pe vremea aia și săream. Încă nu se inventaseră căștile sau combinazoanele”, explică vremurile de atunci Gheorghe Gere.

Sorin ANGHEL
Daniel STAN

Fonduri „S” la bibliotecă

Despre rolul educativ și importanța bibliotecilor pentru formarea „Omului Nou” presa vremii (România liberă) nota în anul 1989: „În uriașul demers cultural-educational pe care și-l asumă societatea noastră în care formarea personalității umane se întemeiază pe știință, învățământ, cultură ca factori fundamentali ai progresului general și pe principiul că, în construirea societății socialiste multilaterale dezvoltate, fiecare dintre instituțiile de emanație culturală își are rolul său activ în procesul instructiv-educativ, bibliotecile sunt chemate, la rândul lor, să contribuie la crearea unui climat cultural efervescent, să se implice în procesul educativ-formativ prin activitățile lor tradiționale, dar și prin depășirea relației obișnuite cu cititorul prin intervenții în consens cu viața, cu interesul general al societății noastre”.

După 20 de ani, l-am găsit pe domnul Ion Stoica, fostul director al BCU, care ne-a mărturisit acum cele realități imposibile de spus în cuvinte... „În epocă, Biblioteca Centrală Universitară era una dintre cele mai mari structuri ale cărții din țară, dar era și tributara unui mod de gândire pe care astăzi nu-l mai avem, și anume acela că în politica de achiziție un loc important trebuie să-l joace manualele și cursurile universitare. Pentru că în dependența BCU era o rețea extrem de bogată de unități filiale, toate bibliotecile de facultăți depindeau de BCU din punctul de vedere al achiziției”.

Cifrele (o creștere anuală de 50/60 de mii de volume, declarată în 1989) par a reflecta o stare de mare bogăție informațională. Realitatea nu era deloc așa. Un număr foarte mare de manuale și cursuri care se distribuiau în toate unitățile filiale nu erau primite în mod real potențialul informațional al unei astfel de structuri. „Adevărul este că, dincolo de volumele românești, cartea străină era extrem de slab reprezentată. Cea mai

mare sursă a BCU, ca de altfel a tuturor bibliotecilor românești din epocă, erau schimburile internaționale. Noi aveam avantajul, la vremea aceea, mai spune Ion Stoica, de a avea responsabilitatea dotării cu publicații românești a lectoratelor de limbă și literatură română din numeroase universități de peste hotare. În această poziție, sigur că beneficiam și de replici avantajoase din partea bibliotecilor, care primeau din partea noastră astfel de donații. Uneori ambasadele se integrău în fluxul acesta de schimburi și favorizau trimiterea unor publicații străine, uneori extrem de valoroase, la BCU, așa încât situația noastră era într-un fel egală cu a tuturor bibliotecilor românești lipsite de resurse, și pe de altă parte, diferită tocmai pentru că jucam acest rol de mediere culturală puțin cunoscut și unic în țară”.

Deși cifrele „vorbeau”, după cum precizează Ion Stoica, potențialul informațional era departe de a fi suficient. Multe domenii, lipseau cu desăvârșire”, mai ales în 1989. Un exemplu ar fi domeniile științelor umanistice sau sociale, care erau văduvite la acea vreme. „Eram într-o poziție dificilă din cauza lipsei, mai ales în ultimii ani înainte de 1989, totale de valută. Nu mai aveam nici un fel de fonduri în valută din partea ministerului și atunci singura sursă rămăneauă aceste schimburi internaționale, dar care nu vehiculau neapărat cartea cea mai valoroasă. Nu e nici un fel de concluzie optimistă cu privire la momentul acela de aprovizionare cu informație, cu documente de valoare”.

Astăzi, poate că ne întrebăm cum se învâța în anul 1989. Cum și cât de liber era accesul la informație? „Studentilor nu li se recomandau cărți care nu puteau intra în optica ideologică a momentului. Profesorii știau foarte bine că degeaba le recomandă, pentru că ele nu puteau fi achiziționate. Ei veneau la bibliotecă din două rațiuni, ca și acum: examenele sau setea de

cunoaștere a omului tânăr. Veneau din ce în ce mai puțin oamenii de dincolo de studenție, pentru că nu aveau condiții de studiu și unii dintre ei nu se mai duceau nici la teatre, nu numai la BB. Studenții cereau manuale și cursuri și biblioteca era populată mai ales vara când, din fericire, era caldă, își amintește Ion Stoica. „În schimburile de mesaje culturale și donații reciproce veneau la BCU ambasadorii multora dintre țările de mare cultură ale Apusului și eram foarte jenat când trebuia să stăm cu mâinile în mâni. Odată, împreună cu ambasadorul Franței trebuia la fiecare 10 minute să bem un ceai cald, ca să putem rezista și putem avea un dialog cât de cât civilizată. Condițiile nu erau deloc fericite. Biblioteca era una din cele mari, frumos construite, una care trecuse prin timp și rămăsese în amintirea atâtor mari figuri. Cioran, de pildă, spunea: «Sunt produsul fundației universitare. Eu acolo m-am format»”.

Pentru cei de astăzi, faptul că înainte de 1989 exista un fond secret poate fi o surpriză. Bibliotecile mari care aveau dreptul să gestioneze toate categoriile de colecții (Biblioteca Academiei, Biblioteca Națională și Bibliotecile Universitare și multe dintre Bibliotecile județene) dețineau așa-numitele „Fonduri S”. „Acestea erau în fapt fondurile interzise la care aveau acces puțini studenți. Era necesar ca ei să aibă recomandarea profesorilor. Trebuia să existe «o dovadă» că acele documente le sunt indispensabile în cercetarea pe care o pregătesc, cum ar fi de exemplu, lucrarea de licență. Erau importante zone din colecție care nu circulau în mod liber, mai ales lucrările care se refereau la realitatea românească, la autori îndegizabili, autori fie înainte de august 1944, fie cei dintre cele două războaie mondiale, fie cei care pleaseră din țară erau pe liste de interdicție”, încheie domnul Ion Stoica.
Roxana VINTILĂ

SUGESTII, SESIZĂRI, RECLAMAȚII

Viața la bloc, cu bățai în țevi de calorifer

A doua scrisoare parvine dintr-un oraș de munte (nu-l nominalizăm, cu intenția de a verifica la fața locului și alte aspecte sesizate, în afara celor rezumate în însemnarea de față). Corespondentul, de profesie inginer, expune sistematic, pe puncte, o serie întreagă de probleme de mai larg interes cetățenesc, de la aspecte de proastă gospodărire edilitară la încălcarea normelor de comerț, de la caracterul formal, deci ineficient al recuperării materialelor refolosibile la adevărate sugestii pentru mica industrie și de la stagnarea unor lucrări de înfrumusețare la existența unui important fond locativ neutilizat sau neutilizabil... V-am scris despre aceste probleme, încheie corespondentul, dorind ca ele să ajungă la cei în drept”, respectiv la primarul orașului, directorul întreprinderii comerciale locale, președintele Consiliului Local al FDUS.

S.A., Scinteia, nr. 14464 din 1989

O cititoare din Focșani, „la vârsta venerabilă de 84 de ani” – cum se autoperzintă –, descrie cu destulă rețineră și demnitate calvarul pe care-l îndură din partea vecinilor de bloc, locatari ai apartamentului superior... Decum m-am mutat, au

început a-mi bate în țevile de la calorifer, fără a-i cunoaște măcar, în planșeu, să-mi sune la sonerie câte o jumătate de oră, proferând amenințări și cuvinte licențioase, la care se adaugă degradarea sifonului de la baie”. Se expune o gamă întreagă de acțiuni răuvoitoare, meschine când sunt văzute de la distanță, dar neșpus de iritante, noctive chiar când persistă ca factor agresor în viața cuiva. Oricâtă exagerare ar exista în paginile scrisorii, e limpede că nu buna conviețuire, nici tihna meritată a senectutii au inspirat rândurile expediate, ci o reală și gravă strategie a șicanei, vizând mai mult sau mai puțin conștient un scop incalificabil: a face altcuiva viața amară. Comportarea vecinului abuziv depășește așadar semnificația de simplu conflict locativ, sugerând un fel de ideal al abuzului, promovarea dreptului celui mai tare, logica nepedepsitului, toate având ca scop șifidarea ideii de conviețuire.

20 de oameni ai muncii de la Întreprinderea de Reparații Auto Tg. Mureș au lucrat ca detașați, în perioada 5 mai-31 octombrie 1987, la Întreprinderea de Reparații de Construcții și Montaje Siderurgice Călărași (IACMS), Antrepriza 1 Călărași. În această perioadă li s-au

reținut anumite sume de bani, drept garanție, urmând ca la terminarea lucrărilor să li se restituie banii. După cum ne scrie Ștefan Caco, el însuși în această situație, nici până în ziua de azi n-au intrat în posesia banilor respectivi. „Consider că neachitarea sumelor ce ni se cuvin – afirmă autorul scrisorii – nu se datorează imposibilității de plată a întreprinderii respective, ci neglijenței personalului din compartimentul ce se ocupă de retribuirea muncii, care ar trebui să fie tras la răspundere, deoarece creează greutăți materiale familiilor noastre. Apelez la ajutorul dvs. Pentru a putea obține sumele reținute, care să fie virate în contul Întreprinderii de Reparații Auto Tg. Mureș nr. 30.25.0201 BNR Tg. Mureș, unitele la care am fost detașați pentru executarea lucrărilor la IACMS, Antrepriza 1 Călărași”.

De bună seamă, sumele cuvenite oamenilor care au muncit pe acest șantier, ca detașați, nu pot să rămână neachitate. Socotim că este de datoria conducerii întreprinderii din Călărași să analizeze această sesizare și să ia de îndată măsurile ce se impun.

Rubrică realizată de
Necula ROȘCA
Scinteia, nr. 14466 din 1989

RESTITUIRI

Scrisoarea Regelui Mihai către Națiunile Unite, Comisia Drepturilor Omului de la Geneva

Domnule Președinte, Rugându-vă să aveți bunăvoința să transmiteți mesajul meu membrilor Comisiei, vă mulțumesc pentru amabilitate și vă asigur de înalta mea considerație. Mihai R. Doamnelor și Domnilor, În numele poporului român, mă adresez Comisiei Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului, care în prezent este reunită în sesiunea sa anuală la Palatul Națiunilor din Geneva, pentru a vă ruga fierbinte să interveniți în

favorele României. Totala lipsă a drepturilor omului în această țară a aruncat locuitorii ei și li menține într-o situație tragică din punct de vedere spiritual, moral și material. Din nefericire, drepturile omului sunt încălcate prea adese și în preamultă stare și este un act justifiabil ca aceste încălcări să fie combătute energetic. Și totuși, cum aceste drepturi înscrise în Declarația Universală, adoptată cu 40 de ani în urmă, s-au extins din Europa către întreaga lume, îmi

permițeti să reclam aplicarea lor în statele tinere din alte continente, câtă vreme se tolerează totala lor încălcare într-o țară a vechiului continent? Pare indispensabil să acordeți prioritate în lucrările dvs. României, cu atât mai mult cu cât este vorba despre supraviețuirea a 23.000.000 de oameni obligați să aplaud pe cel care-i înfometează, îi umilește, le distruge orașele și satele. Această infamie este posibilă în România pentru că românii sunt lipsiți de toate drepturile, chiar

și cele mai elementare, ceea ce face ca teroarea să poată dormi nestăjenită. Intervenții de urgență contra atâtor nenorociri. În numele poporului român, vă rog fierbinte. Și vă mulțumesc.
30 ianuarie 1989
Mihai R.
Liviu Vălena, Cartea neagră a ceașismului: România între anii 1965-1989, București, Editura Saeculum I.O., 2004

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

NEO-REFORMIȘTII LUI RAKOWSKI DAU BĂȚĂLIA ÎN INTERIORUL PARTIDULUI

Cotidianul italian La Repubblica a publicat o corespondență din Varșovia semnată de Andrea Tarquini, sub titlul „Neo-reformiștii lui Rakowski dau bățălia în interiorul partidului”. Jurnalistul își continuă relatarea atmosferei în care începuseră negocierile dintre comuniști și reprezentanții opoziției din Polonia. Mieczyslaw Rakowski, adept al reformelor de tip gorbaciovist, era din septembrie 1988 în fruntea Guvernului polonez. „În interiorul partidului acționează grupuri care se consultă în secret, în încercarea de a descentraliza puterea acționând împotriva regulilor centralismului democratic. Aceste atacuri au apărut ieri în ziarul Konfrontacya într-un eseu al profesorului

Polonezii considerau că Jaruzelski (foto) și Ceaușescu erau ultimele rămășițe ale autoritarismului în Europa de Est. Foto: Daniel Janin/AFP/MEDIAFAX

Edward Erazmus, profesor la Institutul de Științe al Partidului. Cu această platformă, susținătorii compromisiului cu Walesa, Jaruzelski și Rakowski se pregătesc pentru două zile de bățălie la conferința ideologică a partidului, într-o Polonie zdrcinată de moartea misterioasă a doi preoți și în timp ce generalul-președinte însoțit de numărul doi în Partid, Czyreț, se întâlnește la Praga cu liderul ceh, Milos Jakes. Poliția lui Jaruzelski a rămas impasibilă privind alaltăieri seară când un grup de tineri a scandat în fața Ambasadei Cehoslovaciei: Dubcek, Charta, Liberta.

Ieri după-amiază, la ora 14:00, timp de jumătate de oră, activiști ai opoziției au împărțit manifeste și au

protestat în fața Ambasadei României. Jos tiranul Ceaușescu, solidaritate cu ramanii cu lost lozincile pe care le-au strigat sub ochii Miliției timp de jumătate de oră, după care protestul s-a terminat fără nici un fel de violență. Varșovia oferea ieri o imagine cu mult diferită față de Praga, București sau Berlinul de Est, se respiră un aer și o vinută europeană atât în piețe, cât și în birourile puterii. Televiziunea transmite imagini cu podul aerian care îi evacua din Kabul pe comuniștii instalați la putere de Brejnev, apoi sosirea lui Jaruzelski la Praga.”
La Repubblica, 2 februarie 1989
Articol preluat de la agenția INFOMINA

anunțuri

VĂNZĂRI
Revox 77, TS. 1000, sufragerie stil nuc, piesă deosebită, butoaie petrol.
Mercedes 220 S, coadă rândunică, benzină, motor, cutie viteze, punte față-spate, roți și anexe.
Vând garsonieră II, Favorit, eventual schimb două camere; covor persan lăna, videocasete, audiocasete. Cumpăr coșoc bărbătesc 52 nou, service masă și tacamuri pește, cloisoneri, porțelan China.
Vând amplificatoare Technics, Luxman, picup Sony, equalizator, Technics, boxe Akay, doză Audiotehnică, discuri.
Vând disc ambreiaj, placă de presiune Peugeot 504, motor nou cu anexe și diferite piese Opel Rekord 1700-1969.

Set motor Borgo, planetare Glenzter, bară spate, pielicele astrahan, haină damă piele și mouton dore, autoteste trusa chei.
Aeroterma, mouton dore, cizme față-spate, alb zinc, rochie albă, grătar electric.
Vând semințe garoafe și Ochil Boului.
CUMPĂRĂRI
Cumpăr urgent mașină de tricostat cu cartela perforată.
Cumpăr televizor color și chitară electrică.
Pentru Olteit pivoți, bucsi, basculă, set curele de transmisie.
Serviciu de masă deosebit – 6 persoane, lăcățele geamantan, ceas deșteptător vechi.

vremea

Vremea s-a menținut caldă pentru acea perioadă a anului. În regiunile sudice și de răsărit, cerul a fost mai mult senin. Temperaturile au fost cuprinse între minus 1 grad și 12 grade. Și în București, vremea s-a menținut caldă pentru acea perioadă a anului. Cerul a fost mai mult senin, cu temperaturi ale aerului cuprinse între 5 și 8 grade (ziua) și o și minus 2 grade (noaptea). Dimineața s-a semnalat ceață slabă.

amintiri

Vinul pelin cu 2 luni de valabilitate, luxul permis românilor în 1989

Fandango

ORIZONTAL: 1) Exordiu galant la un roman de dragoste. 2) Viță nobilă înrădăcinată pe terenuri nisipoase (pl.) – Eredele deplorabil al vitregiilor sorții. 3) Participant activă la procesul ruinării – O vorbă rămasă de la facerea lumii. 4) Efectul zguduitor al unei secvențe de groază – Meniu fix servit la botul calului. 5) Laitmotiv de întâlnire într-un ceas! – Plesnit cu o palmă și călcat în picioare – Meniu rece la un praznic cu convivi voraci. 6) Specialități sui-generis din file de cod. 7) Se bucură de trecere în orice casă – Masca ostentativă a suficienței disimulate (pl.) – Albi de borangice străbătute de râuri policrome. 8) Scânteie scăpărată dintr-un amar cenușiu – Tentativă inefabilă de comunicare între sălbatici. 9) Metisul dur al unor părinți ce se topec pentru el (pl.) – Suliță de foc din panoplia Regelui Soare. 10) Altar rotund pentru un chip de lut – Senzație de neliniște înregistrată la nervi. 11) Nostalgie dalbă a ultimului anotimp.

VERTICAL: 1) Fructe coapte în pomul breslor. 2) Legătură de chei cu care nu se poate descuria nimic – Participant sintetic la parada modei. 3) Sepulcru abrupt al idealurilor spulberate (pl.) – Seai morbid agățat de hainele ideatice stereotipe. 4) Târgul patriarhal al mușterilor fără bani (reg.) – Memorie a trecutului luminată de recunoașterea contemporaneității. 5) Replica entuziastă într-un joc de ansamblu – Casă de bilete cu locuri la alegere – Scaunul fierbinte din anticamera impacienței. 6) Truver diurn lipsit de grija zilei de mâine. 7) Ansamblu de coarde dirijat cu discreție de un maestru (pl.) – Creșă hibernală pentru copii din flori – Scrin gol dintr-un salon pustiu! 8) Popas fortuit pentru cei aflați într-un echilibru precar – Piatră nouă în lumea uniții. 9) Vieți închipuite în temeiul înfrinței – Melopee alintată la leagănul inocenței. 10) Expediție de vânătoare spre cuiburile păsărilor de pradă – Ochi rece sclipind sub o arcadă de piatră. 11) Barieră pe parcurs, imposibil de depășit.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Revista Rebus, nr. 7/1989